

УДК 355.431

О. В. Кривенко, М. П. Уршалович

МЕТОДИКА ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДОГОВОРІВ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ

Обґрунтовано підходи до оцінювання ефективності договорів із забезпечення безпеки на основі критеріїв (індикаторів) оцінки.

Ключові слова: договори, критерії (індикатори) та коефіцієнти, ефективність угоди.

Постановка проблеми. Сучасний стан економіки держави не дозволяє здійснювати фінансування внутрішніх військ (ВВ) в обсязі, що забезпечував би виконання поставлених службово-бойових завдань, а також сталий розвиток системи управління, модернізацію озброєння та військової техніки.

З метою одержання додаткових джерел фінансування життєдіяльності військ для підтримання на належному рівні їх бойової та мобілізаційної готовності Законом України “Про господарську діяльність у Збройних Силах України” дозволено здійснювати у внутрішніх військах господарську діяльність [1].

Кабінетом Міністрів України визначено перелік видів господарської діяльності, здійснення якої дозволяється військовим частинам ВВ. Згідно із переліком найбільш спорідненою для ВВ можна вважати діяльність з охорони громадського порядку та безпеки [2].

Наказом командувача внутрішніх військ МВС України дозволено командирам з'єднань, військових частин, начальникам установ (далі – командирам) проводити укладання господарських договорів і затверджено Інструкцію про порядок укладення і погодження договорів, обліку та використання коштів, отриманих від господарської діяльності військових частин [3].

Проте штати з'єднань і військових частин ВВ створені виключно для виконання визначених службово-бойових завдань з охорони важливих державних об'єктів, супроводження спеціальних вантажів, конвоювання заарештованих і засуджених, охорони підсудних під час судового процесу, охорони громадського порядку та боротьби із злочинністю, охорони дипломатичних представництв і консульських установ іноземних держав на території України [4]. Тому кількість військовослужбовців особового складу, що можна залучити до надання послуг із забезпечення безпеки, обмежена: у спеціальних моторизованих військових частин міліції це не більше 20 % від чисельності особового складу, який виділяється на службу з

© О. В. Кривенко, М. П. Уршалович

охорони громадського порядку [3]; у військових частинах з конвоювання, охорони важливих державних об'єктів, дипломатичних представництв і консульських установ – особовий склад вільний від служби.

У зв'язку з цим актуальною стає проблема визначення командиром військової частини найефективніших договорів (угод), які передбачатимуть раціональне використання особового складу: менша кількість військовослужбовців особового складу, що залучається для надання послуг, менші ризики під час служби та отримання більшого прибутку від господарської діяльності.

Метою статті є розроблення практичної для застосування командирами військових частин і штабами методики оцінювання ефективності договорів із забезпечення безпеки на основі визначених критеріїв (індикаторів).

Виклад основного матеріалу. До підписання договору із забезпечення безпеки командиром військової частини його проект розглядається начальником відділення (служби) за напрямком діяльності, юрисконсультом та начальником фінансового органу, який зобов'язаний перевіряти порядок розрахунків і вартість послуг щодо їх економічної доцільності [3]. Але остаточне рішення про підписання договору і відповідальність перед державою покладається персонально на командира [3; 5].

Через відсутність визначеної методики оцінювання ефективності договорів із забезпечення безпеки та з огляду на те, що послуги із забезпечення безпеки надаються за різних умов, на різних об'єктах, різною кількістю військовослужбовців особового складу, різними способами і за різною вартістю, рішення про підписання угоди сьогодні командир приймає здебільшого інтуїтивно і під тиском різноманітних обставин.

Для визначення методики оцінки ефективності угоди із забезпечення безпеки пропонується визначити критерії (індикатори) та коефіцієнти, що впливають на ефективність кожної конкретної угоди (див. таблицю).

Номер коефіцієнта k	Критерії (індикатори) оцінки	Коефіцієнт
1	Вартість людино-години угоди	x
2	Співвідношення вартості людино-години (x) до середньої вартості оплати праці людино-години (y) у місті (регіоні):	
	– вище	2
	– дорівнює	1
	– нижче	-1
3	Об'єкт:	
	– підвищеного рівня небезпеки (ювелірні магазини, бригади інкасації, банки, заправки, тощо)	-1
	– середнього рівня небезпеки (промислові об'єкти, складські приміщення тощо)	1
	– низького рівня небезпеки (адміністративні установи, школи, дитсадки тощо)	2
4	Місце несення служби:	
	– приміщення	1
	– вулиця	0
5	Час доби:	
	– день	2
	– цілодобово	1
	– ніч	-1
6	Дні служби:	
	– робочі дні	2
	– усі дні тижня	1
	– вихідні (святкові) дні	-1
7	Альтернативні пропозиції щодо укладення угод:	
	– наявні	0
	– відсутні	1
8	Наявність особового складу для несення служби:	
	– наявні (не спричинить навантаження на особовий склад більше за встановлені норми)	1
	– відсутні (спричинить навантаження на особовий склад більше за встановлені норми)	-1
9	Наявність додаткових витрат на угоду, які не компенсуються замовником	-1

Коефіцієнт $k_1(x)$ у таблиці дорівнює сумі гривень за людино-годину.

Середня вартість оплати праці людино-години у місті (регіоні) – (y) розраховується за формулою

$$y = \frac{Z_{сер}}{21 \cdot 8},$$

де $Z_{сер}$ – середня зарплатня у місті (регіоні); 21 – кількість робочих днів на місяць; 8 – кількість робочих годин на день.

Якщо вартість людино-години за договором вища ($x > y$) або нижча ($x < y$) за середню вартість праці людино-години у місті (регіоні) в рази, то коефіцієнт k_2 множимо на кратність різниці.

Ефективність угоди визначається сумою коефіцієнтів:

$$E = k_1 + k_2 + k_3 + k_4 + k_5 + k_6 + k_7 + k_8 + k_9.$$

Чим більша сума E , тим вища ефективність угоди.

Під час визначення ефективності угоди необхідно враховувати, що вартість надання послуг одним військовослужбовцем за відповідний період не повинна бути меншою, ніж фактична вартість його утримання згідно з кошторисом, а також ніж мінімальна заробітна плата, встановлена законами України про Державний бюджет України на відповідний рік [3].

Висновок

Наведена методика оцінювання ефективності договорів із забезпечення безпеки дає змогу командирам військових частин, штабам визначати найбільш ефективні для укладення договори з урахуванням вартості праці в регіоні, ступеня небезпеки і місцезнаходження об'єкта угоди, часу надання послуг, способів несення служби тощо.

У Головному управлінні внутрішніх військ запропонована формула може бути застосована для створення програмного продукту з метою автоматизації оцінювання ефективності укладених військовими частинами договорів із використанням ПЕОМ.

Список використаних джерел

1. Про господарську діяльність у Збройних Силах України [Текст] : Закон України від 21.09.1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 48.

2. Про затвердження переліку видів господарської діяльності, здійснення якої дозволяється військовим частинам Збройних Сил [Текст]: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.07.2000 р. № 1171.

3. Про затвердження Інструкції про порядок укладення та погодження договорів, обліку та використання коштів, отриманих від господарської діяльності військових частин [Текст] : наказ командувача внутрішніх військ МВС України від 14.03.2011 р. № 115.

4. Про внутрішні війська Міністерства внутрішніх справ України [Текст] : Закон України від 26.03.1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 29.

5. Про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України [Текст] : Закон України від 24.03.1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 22 - 23.

Стаття надійшла до редакції 12.03.2013 р.

Рецензент – доктор військових наук, професор І. О. Кириченко, Академія внутрішніх військ МВС України, Харків, Україна